

Talousarvioon 2025 ja taloussuunnitelmaan 2026 - 2028 liittyvät yt-neuvottelut ikääntyneiden palvelujen asumispalveluissa (täydentävä neuvottelu 19.2.2025 päättyneisiin neuvotteluihin)
3245/01.04.00.01/2025

Aluehallitus 22.04.2025 § 105

Lisätiedot Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen
kirsi.leivonen@siunsote.fi
Puh. 013 330 8590

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää

1. aloittaa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaiset ikääntyneiden palvelujen toimialueen asumispalveluita koskevat yhteistoimintaneuvottelut vuoden 2025 talousarvioon ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmaan sisältyvistä henkilöstövaikutuksista

2. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan ja henkilöstöjohtajan antamaan kirjallisen neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi henkilöstön edustajille

3. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan määrittelemään työnantajan neuvottelijakokoonpanon

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus **Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen taloudellinen tilanne**

Hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi 2023 oli noin 23 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2024 taloudellinen tulos muodostui 46,2 milj. euroa alijäämäiseksi.

Hyvinvointialuelain (§ 115) mukaan alijäämät tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella tämä tarkoittaa, että taseeseen kertyneet alijäämät pitää olla katettuna viimeistään vuoden 2026 tilinpäätöksessä.

Aluevaltuusto päätti kokouksessaan 11.12.2024, että talousarvio laaditaan 20 milj. euroa ylijäämäiseksi, jonka seurauksena vuoden 2025 sopeutustarpeeksi muodostui 30 miljoonaa euroa.

Yhteistoimintamenettely

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (KHYTL, 449/2007) 4 §:n 1 momentin mukaan työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos kunnan tai hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kunnanhallitus tai aluehallitus tekee kunnan- tai aluevaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Ennen kuin työnantaja ratkaisee 4 §:ssä tarkoitetun asian, työnantajan on neuvoteltava yhteistoiminnan hengessä yksimielisyyden saavuttamiseksi valmisteilla olevan toimenpiteen perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehdoista ainakin niiden työntekijöiden kanssa, joita asia koskee. Neuvottelut on aloitettava niin ajoissa kuin mahdollista.

Aluehallitus päätti vuoden 2025 talousarviovalmisteluun liittyvien yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä 25.9.2024 § 201. Talousarvion valmistelu osoitti, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen taloudellinen tilanne edellyttää sellaisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä, jotka voivat johtaa KHYTL 4 § 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöstövaikutuksiin. Neuvottelut toteutuivat kahtena eri neuvottelukertana 21.10.2024 ja 20.11.2024.

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelmavuosien 2026-2028 sisältävä menojen sopeuttamistarve tarkoittaa talousarvioon sisältyvän 30 milj. euron suuruisen talouden sopeuttamisohjelman toteuttamista vuonna 2025.

Talouden tasapainottamiseksi ja alijäämien kattamiseksi vuoden 2026 loppuun mennessä työnantaja on pitänyt välttämättömänä harkita muutoksia työn organisoinnissa, hyvinvointialueen organisaatio- ja

palvelurakenteessa sekä taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavia osa-aikaistamisia, lomauttamisia, irtisanomisia tai irtisanomisen välttämiseksi toteutettavia muutoksia palvelussuhteen olennaisissa ehdoissa.

Edellä esitetyn perusteella aluehallitus päätti kokouksessaan 18.12.2024 aloittaa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaiset, koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut tuotannollisista ja taloudellisista syistä.

Yhteistoimintaneuvotteluja käytiin 8.1.2025 lukien kuuden viikon ajan. Yhteistoimintaneuvottelut saatiin päätökseen 19.2.2025. Neuvotteluissa käsiteltiin koko sopeutustoimenpidekokonaisuutta sekä toimialueiden sopeutustoimenpiteitä. Käsittely keskittyi toimenpiteisiin, joilla on arvioitu olevan joko välillisiä tai välittömiä henkilöstövaikutuksia. Ei-henkilöstövaikutteiset sopeutustoimenpiteet saatettiin neuvotteluissa tiedoksi.

Yhteistoimintaneuvottelujen perusteella ikääntyneiden palveluihin kohdistuvien henkilöstövaikutusten todettiin olevan yhteensä 55,6 henkilövuotta. Vaikutukset koostuvat tehtävämuutoksista, eläkepoistuman hyödyntämisestä, sekä irtisanomisuhasta.

Neuvottelujen jälkeen on todettu, että ikääntyneiden palvelujen asumispalvelujen ympärivuorokautista palveluasumista ja yhteisöllistä asumista koskeviin henkilöstömuutosvaikutuksiin ei ole neuvotteluissa sisällytetty kaikkia muutosvaikutuksia, joita aiotuilla muutoksilla tulisi henkilöstöön olemaan. Henkilöstövaikutukset on neuvotteluissa ilmoitettu vain siltä osin, kun niiden on arvioitu aiheuttavan säästöjä.

Asumispalveluihin kohdistuvat henkilöstömuutokset ovat työnantajan lopullisen sopeutustoimenpide-esityksen mukaan yhteensä 46,9 henkilötyövuotta, joista ympärivuorokautiseen asumiseen kohdistuu 30,7 henkilötyövuoden vaikutus ja yhteisölliseen asumiseen 16,2 henkilötyövuoden vaikutus. Neuvottelujen jälkeen henkilöstövaikutuksia on todettu asumispalveluissa toteutuvan 21,2 henkilötyövuotta enemmän, mitä neuvotteluissa on esitetty.

Edellä esitetyn perusteella hyvinvointialueella on tarve neuvotella uudelleen ikääntyneiden palvelujen toimialueen asumispalveluihin kohdistuvat muutokset yhteistoimintamenettelyssä. Kyse on täydentävistä neuvotteluista 19.2.2025 päättyneisiin neuvotteluihin nähden. Neuvottelut rajataan koskemaan asumispalvelujen ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja yhteisölliseen asumiseen suunniteltuja muutoksia. Neuvottelujen taustalla on edelleen tavoite saavuttaa vuodelle 30 miljoonan euron kustannussäästö koko hyvinvointialueella vuonna 2025. Neuvoteltavana oleva asumispalvelujen osuus koko säästötavoitteesta on 2,3 miljoonaa euroa.

Neuvotteluissa käsitellään asumispalveluihin suunniteltuja henkilöstöön olennaisesti vaikuttavia muutoksia. Nämä voivat olla esimerkiksi toiminnallisia muutoksia, joiden tavoitteena on uudelleen järjestellä tai

vähentää työpanoksen tarvetta. Tätä puolestaan voidaan rajoittaa määräaikaisten palvelussuhteiden käyttöä vähentämällä, työtehtävien uudelleen järjestelyin, resurssiviisaalla suunnittelulla ja hyödyntämällä eläköitymistä ja muuta luontaista poistumaa.

Rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset voivat aiheuttaa tarpeen palvelussuhteen ehtojen olennaisille muutoksille. Viimeisenä vaihtoehtona henkilöstömenoja voidaan sopeuttaa osa-aikaistamalla tai irtisanomalla henkilöstöä. Työnantaja selvittää mahdollisuudet sijoittaa henkilöstö tarvittavilta osin toisiin tehtäviin.

Yhteistoimintaneuvottelujen tarkoituksena on antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa asumispalveluihin suunniteltuihin talouden tasapainottamistoimenpiteisiin ennen kuin työnantaja ratkaisee asian.

Esitys yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä on käsiteltävänä 22.4.2025 hyvinvointialueen yhteistyötoimikunnassa ennen asian käsittelyä aluehallituksessa.